

Vũ Minh Nguyệt

Bầu Trời Ngoài Ô Cửa

Năm tuổi, Linh đã ngồi trước khung toan và cầm cọ vẽ. Cha dắt Linh vào con đường hội họa quá sớm. Thằng hoặc, cha dắt Linh đi dạo quanh sân khu tập thể. Linh mặc váy màu hồng, hai bím tóc đen đưa thắt nơ màu đỏ. Đôi chân trắng, dài trước tuổi và hai gót hồng khiến bọn trẻ con trong cả khu nhà tập thể nhìn Linh ghen tỵ. Chúng chưa biết thế nào là sự đố kỵ nhưng trước mắt chúng, Linh xinh đẹp và giỏi giang hơn chúng rất nhiều. Bọn trẻ không thích chơi với Linh. Linh sống với thế giới riêng biệt lập của mình từ thơ bé. Người lớn thì nhìn Linh chép miệng: "Con bé này đẹp quá! Lớn lên sẽ bị khổ thôi". Thế là Linh khổ thật. Mười bảy tuổi Linh theo cha rong ruổi suốt những ngày nghỉ hè. Cha đưa Linh lên tận những vùng núi cao cao phía bắc, đến vùng biển Nha Trang đầy nắng, gió và cát... cùng khung vẽ, thuốc màu, chì, cọ. Nếu không có một ngày Linh sung sướng, lâng lâng cầm tờ giấy trắng tuyền vào Đại học Mỹ thuật, phóng xe như bay trên phố, và bất ngờ chiếc ô-tô lao đến... thì cuộc đời Linh đã khác. Năm năm rồi, Linh sống trên xe lăn. Cha bận liên miên ở trường, ở xưởng vẽ riêng của cha nên việc ăn uống, sinh hoạt của Linh, cha thuê người giúp việc đỡ đần.

Một ngày của Linh thường bắt đầu bằng những tia nắng yếu ớt, mong manh và rất nhiều âm thanh lẫn lộn. Tiếng rao: Bánh rán nóng ròn đều... ê a kéo dài. Tiếng lọc xọc của chiếc xe đồ rác sớm. Tiếng hót của bầy chim lãnh lót: Chi... chi... chiệu chiệu... Và tiếng gió vờn lá lao xao... ngoài ô cửa sổ.

Ngoài ô cửa sổ.

- Cháu chào bà, cháu đi làm ạ.

- Hôm nay trời nắng đẹp đấy.

- Khổ thân nhà Long, đêm qua sơ sẩy để kẻ gian cắt khóa lấy mất toi cái xe máy.

- Cho chết. Ham của cho lắm vào.

Tiếng người léo nhéo, ca cẩm, phàn nàn, giận dỗi, than vãn. Đủ cả.

Vẫn ngoài ô cửa sổ.

Gương mặt không rõ là của ai, tung tẩy bím tóc cột nơ màu da trời lướt qua. Tiếng líp xe lách tách. Lúu rúu tiếng trẻ rủ nhau đến trường. Bác bảo vệ già kéo chiếc giày cũ sạt sạt, bác đi khấp khểnh bằng một bên chân giả, áo đại cán kiểu cổ Tôn Trung Sơn kéo kín suốt mùa đông, áo dài tay bộ đội bạc màu vụn suốt mùa hè. Bác ló đầu ngoài chần song:

- Mở to cánh cửa sổ ra, cháu.

Linh vòng xe lăn đến sát tường, rướn cổ hỏi:

- Hôm nay trời sẽ nắng hay mưa, bác.

- Hôm nay trời đẹp đấy. Mở to cửa ra cho ánh sáng nó ủa vào.

Bác cứ hay nhắc Linh như vậy, dù biết rằng chẳng bao giờ Linh làm theo lời bác. Vì với Linh, bất kể mưa hay nắng bên ngoài ô cửa sổ kia cũng chẳng liên quan gì. Trời mưa hay nắng, gió bão hay trời lặng, cao xanh thanh bình... cũng chẳng làm Linh vui hơn hay buồn hơn. Linh đã có bốn bức tường của Linh và cái trần nhà cao vợi vợi. Lâu ngày, sách không đọc và ti-vi Linh cũng chẳng buồn xem. Ngủ. Thức dậy. Lượn xe lăn trong nhà. Chăm cọ vẽ. Vẽ mãi miết. Đếm những con kiến hành quân không biết mỗi trên tường nhà. Ăn đã có người giúp việc bưng đến. Thỉnh thoảng nhìn mây trôi qua cửa sổ. Và chán, Linh lại ngủ.

Dãy nhà Linh ở chỉ qua một khoảng sân là đến chiếc hồ xây nhỏ. Khoảng sân vừa là lối đi lại, vừa là nơi vui chơi của đám trẻ con và cũng là chỗ tụ tập, túm năm tụm ba của người lớn trong ngày cuối tuần rỗi rãi. Chỗ này khi xưa là một rãnh nước, người ta tôn nền, làm nhà cao rồi kê đá và xi-măng thành một chiếc hồ. Nước ở đây quanh năm tĩnh lặng lờ lờ đục và tù đọng. Từ ô cửa sổ nhà Linh nhìn ra có thể thấy một cụm hoa súng đại giữa mặt hồ. Buổi sáng những nụ súng nhô lên hé hé màu nâu sẫm, trưa có nắng hoa súng nở tung ra hồng tím rực rỡ rồi chiều đến những bông súng lại khép vào hồ hững, đến cả đám lá bông bênh bênh cũng trở nên nhợt nhạt. Linh hay nhìn cụm hoa súng đại này, mỗi buổi sáng cô nhẩn nha đếm một... hai... ba... rồi lần thần nhẩm tính cụm súng đại nở hơn hôm qua một bông, hay lùi đi mất một bông. Chậu hoa giấy cha trồng mấy tháng trước leo ngoài chần song đã có rất nhiều hoa. Hoa tươi hân hoi mà lại gọi là hoa giấy, nở hết đợt này đến đợt khác, đỏ tươi, tím biếc, trắng phơn phớt lẫn lộn. Rồi hết đợt lại trơ cành khẳng khiu, gai góc. Có một buổi sáng tự nhiên Linh phát hiện ra đám rêu xanh mềm mại lún phún phủ đầy cái chậu trồng hoa giấy như ai đắp lên chứ không phải nó được mọc ra từ lớp bụi này đến lớp bụi khác. Chả lẽ lại là bác bảo vệ già?

Sáng, trưa, chiều, tối, thời gian cứ lặng lẽ trôi đi. Có lúc Linh như quên mình đang sống, đang tồn tại, từ lâu lắm rồi.

Bất chợt có một lần, Linh bắt gặp cô gái buộc tóc bằng chiếc nơ màu da trời hay đi giày cao gót, mặc áo dài tân thời trắng tinh lú lú đi qua cửa sổ nhà Linh cùng một chàng trai cao lớn. Họ vừa đi vừa trò chuyện vui vẻ. Họ mỉm cười với nhau và thỉnh thoảng chàng trai cúi xuống khẽ hôn lên mái tóc cô gái. Cô gái ấy lên là Hiền, giáo viên dạy Anh văn, nhà ở tận cùng trong ngõ. Ngày trước, Hiền không chơi với Linh và Linh cũng chẳng chơi với Hiền. Hiền nhan sắc bình thường, không đẹp, không mặn mà, vẫn thường đi dạy ngang qua cửa sổ nhà Linh. Vậy mà, bên chàng trai mới lạ, má Hiền ửng đỏ, mắt lúng liếng và hình như đẹp ra... Sau đó, những buổi sáng chủ nhật chàng trai thường đỗ xích xe máy trước cổng nhà Hiền, tặng cho người mình yêu khi thì một bó hoa hồng đẹp rực rỡ, có hôm là một cành khế lúc lú quả mọng căng, vàng rộm.

Có một cái gì đó chợt cựa quậy, thức dậy lao xao, thì thầm, dạt dào trong lòng Linh. Cô đau xót nghĩ đến mình. Chiếc xe lăn và căn phòng vuông vức, giá lạnh, hoang vắng đến vô cùng. Hai chân Linh không hề có cảm giác, teo lại, thông thọt như một khối thịt thừa.

Từ ngày ở bệnh viện về nhà, Linh vẫn chăm cọ vẽ. Cô cố gắng lại chịu đau và cô vẽ quyết liệt. Vẽ tiếp thêm sức sống cho cô, mà không vẽ cô cũng chẳng biết làm gì. ở triển lãm tranh của các họa sĩ trẻ năm trước rất nhiều người đã dừng lại trước bức chân dung tự họa của Linh. Cô gái trong tranh có gương mặt đẹp, sống mũi thẳng, đôi môi hơi mím và đôi mắt buồn mênh mang. Có người bảo đôi mắt ấy mang nỗi buồn của người kỵ mã phải rời xa lưng ngựa trên thảo nguyên mênh mông rạp rờn nắng gió. Lại có người bảo đôi mắt người thiếu nữ ấy là nỗi buồn của con đại bàng phải già từ bầu trời lộng gió... Người ta hỏi, người ta khen, người ta đòi gặp tác giả, người ta gửi tặng rất nhiều hoa cho chủ nhân bức chân dung sơn dầu ấy. Nhưng không ai biết người trong tranh, không ai biết mặt tác giả của bức tranh ấy lại là Linh.

Linh có khuôn mặt trái xoan đẹp thánh thiện, da Linh trắng nõn nà như da trẻ con, đôi mắt to, trong và buồn buồn, dưới hai hàng chân mày đen xanh mượt. Linh có tiền từ những bức tranh được bán với giá cao trong các cuộc triển lãm. Có tiền, nhưng Linh không biết tiêu vào những khoản nào. Một bộ quần áo lót cũng tiền cha cho, một thước toan mới cũng cha mua, một gói ô mai cũng lại cô giúp việc mua.

Linh có nhiều những bức vẽ ẩn tượng. ở đó là một thiếu nữ mặc áo dài trắng đăm đăm đuổi ngấm một cảnh hoa loa kèn trắng. Một bầu trời bao la, mông lung và cánh chim cô đơn nhọc nhằn bay dưới những đám mây màu xám. Một chú mèo ngẩn ngơ nhìn cuộn len lẩn... Tĩnh vật, phong cảnh, chân dung... Chỉ có bầu trời, mặt đất, hoa lá, cỏ cây, thiếu nữ và nỗi buồn, không có những bon chen, giành giật, không có tội ác trong tranh của Linh. Riêng một miền khát khao trong tranh mà Linh hằng ước ao nhưng chưa vươn tới được. Miền khát khao ấy là thiên đường của những cô gái, những chàng trai yêu nhau. Linh đã từng khóc. Cô khóc không phải vì sự chán nản với đời chân thật nguyên mà vì sự bất lực trong ý tưởng, trong cách thể hiện. Tại sao? Ta

không thể vẽ được một bức tranh về tình yêu kia chứ?

Cho đến một ngày.

Người cha ngắm nhìn những bức tranh của Linh. Ông mỉm cười rồi khuôn mặt ông buồn lặng ngay. Ông thương con gái và ông thấy nuối tiếc. Giá như con ông không bị tai nạn, giá như con ông có thể bay nhảy khắp nơi thì thế giới nghệ thuật sẽ mở ra trước mắt nó rộng rãi, lớn lao biết bao nhiêu?

Ông nhớ lại ở các triển lãm lần trước, những bức tranh con gái ông vẽ về một người lính vai đeo ba-lô đứng hát ở lưng đèo, vẽ một cô sơn nữ che ô thấp thoáng trên đỉnh dốc, bước chân đung đưa theo những chấm nắng... Ông đã từng nghe những lời bình phẩm tiếc rẻ. Tranh của con gái ông đẹp, ấn tượng nhưng bị thiếu một cái gì đó. Ông thương con gái đến cháy lòng.

Con gái ông trong trẻo quá. Nhìn những bức vẽ mới nhất ông hiểu con gái ông không còn vô tư nữa, trong đôi mắt trong veo của Linh giờ còn có muôn vàn những tia nắng lấp lánh và các đám mây màu xám đang trôi. Con gái ông đã biết mơ đến một miền xa xôi lắm. Nó muốn thoát ra và đi đến một nơi mệnh mông nào đấy ở đó có vi vút tiếng thông reo, có róc rách tiếng suối chảy và có tiếng dịu êm thì thầm hay câu gấc, giận dỗi vì nhọc nhằn của con người. Con gái ông đang bị bao vây, bị giam cầm gò bó trong bốn bức tường. Tranh của Linh phải thực tế hơn, bề bộn, sinh động hơn chứ không thể èo uột do tưởng tượng thế này.

Linh ơi ! Giá như con đi xa bằng đôi chân của mình, giá như con được yêu? Ông không hề biết rằng Linh cũng đã đang thổn thức, bởi vì con gái ông đã hơn hai mươi tuổi, cái tuổi mà lẽ ra trước mắt là một bầu trời rộng mở, ở đấy có những tia nắng vàng rực rỡ; có những câu nói ấm vang, vòng tay khỏe khoắn, hơi thở nồng nàn của đàn ông; những đóa hoa hồng đỏ rực trịnh bạch còn đang ngậm sương long lanh và những cái nhìn khác giới mê say; là những nụ hôn cuồng nhiệt, nóng bỏng. Nhưng tình yêu vẫn còn là một cái gì đó quá đổi mơ hồ, xa lạ với con gái ông.

Sau mỗi chuyến đi xa trở về cha Linh thường dành thật nhiều thời gian để kể chuyện về những nơi ông đã đến cho con gái nghe. Ông chỉ có thể nói cho con gái biết ngọn núi thì cao, dòng sông hiền hòa chảy và có những cánh buồm trôi lững lờ, con người sống bên nhau thì có dối lừa, có nhân ái... Nhưng ông không thể giảng giải cho con gái biết tình yêu là thế nào?

Cho đến một ngày.

Linh đang say sưa với bức tranh của mình, từng nét bút đưa đưa mềm mại, khoảng màu hiện lên sống động trên toan thì có một chàng trai đứng lặng ngoài cửa sổ. Chàng mãi mê nhìn những nét vẽ theo những ngón tay thon nhỏ búp măng của cô. Bất chợt chàng trai thốt lên:

- Đẹp quá!

Không biết bức tranh vẽ dở đẹp hay cô họa sĩ tật nguyên đẹp mà chàng trai cứ đứng ngây người ra mãi. Linh giật mình xoay người lại. Cô ngỡ ngàng. Lại là chàng trai sáng sủa chủ nhật mang hoa đến tặng cô giáo Hiền.

- Đẹp quá? Chàng trai lại thốt lên.

- Anh không gặp được chị Hiền à?

Đến lượt chàng trai cầm bông hoa hồng bối rối. Anh vừa lúng túng, vừa tiến lại sát gần song cửa sổ:

- Anh tặng em này. Em vẽ tranh đẹp quá.

Có một cái gì đó như linh tính mách bảo, có một cái gì đó như là sự nhạy cảm của người con gái, cô ngập ngừng:

- Em cất hộ anh cho cô giáo Hiền.

- Không! Anh tặng em. Thật đấy!

Linh kịp nhìn thấy đôi mắt anh thoáng buồn. Hoa hồng thơm ngát, dịu dặt, tức tưởi. Linh cầm bông hoa e ấp vào ngực, khẽ khàng đưa lên mặt, đôi môi trinh nữ của cô hôn nhẹ lên bông hồng đỏ còn đọng giọt sương đêm long lanh. Mọi cử chỉ của Linh nhẹ nhàng như mèo con, hình như cô không dám thở mạnh, mạnh một chút thôi tất cả sẽ tan biến đi mất. Hoang phí quá mà Linh đang muốn dè sẻn đến từng tí một cái khoảnh khắc hiếm hoi ấy. Linh khóc nức nở. Lần đầu tiên Linh khóc như vậy, nước mắt chảy thành dòng tràn xuống

đôi gò má mịn màng trắng. Ngày trước khi biết mình sẽ tàn tật và phải làm bạn với cái xe lăn suốt đời Linh cũng không khóc to như vậy. Lần đầu tiên, bầu trời ngoài ô cửa vỡ òa ra, đôi mắt cô sáng ngời và khuôn mặt cô rạng rỡ.

Chàng trai đã đi từ lúc nào. Ngoài sân những tia nắng vàng đang nhảy nhót, bầy chim chào mào chí chọe cãi nhau. Gió thổi nhẹ, khẽ lay lá hơn mọi ngày. Bác bảo vệ già đi đi lại lại, một bên giày kéo sạt sạt trên nền sân. Bác nhìn đi đâu như chẳng hề biết việc gì vừa xảy ra với Linh. Đến gần cô, bác khẽ nhắc:

- Mở cửa rộng ra nữa, cháu, hôm nay trời đẹp đấy.

Từ hôm ấy.

Ngoài những lúc mê mải vẽ, thời gian còn lại Linh hay dán mắt lên bầu trời ngoài ô cửa. Vệt nắng chui qua khe lá hở rọi vào nhà, thành những vệt sáng trắng dài dài và vô số những giọt bụi ly ti nhảy múa. Trời cao hơn, chim hót líu lo hơn và những tia nắng hồng hơn. Linh biết đấy là một buổi sáng đẹp trời. Linh thấy yêu đời, yêu mình hơn. Và Linh chờ mong một ngày chủ nhật mới đến nhanh.

Chủ nhật mới đến nhanh thật, nhưng không có bông hoa hồng bất chợt hiện ra, điều thầm kín mong ước trong lòng Linh lại không đến. Linh vẫn hay dậy sớm nhất và đi ngủ muộn nhất. Buổi sáng cô mở tung các cánh cửa sổ, gió sớm mát mẽ ủa vào. Một chủ nhật nữa và lại một chủ nhật nữa. Không thấy cô giáo Hiền mặc áo dài trắng thả gót đi ngang qua ô cửa sổ. Và cũng chẳng thấy chàng trai ấy đâu nữa. Linh thần thờ nhìn ra ngoài. Cùm súng đại phía hồ xa kia hoa đã lụi. Nước hồ vẫn lặng như chưa hề thay đổi bao giờ. Linh lại nhìn mây trôi mãi miết trên bầu trời và cô nhớ đến chuyện cổ tích có chàng hoàng tử đến cứu công chúa xinh đẹp bị cầm tù trong lâu đài hoang.

Chuyện cổ tích thì chưa đến với Linh, nhưng lại vẫn tiếng rao bánh rán nóng giòn đề..., tiếng xe đồ rác sớm lọc xọc, tiếng chim chí chọe và tiếng lá lao xao ngoài ô cửa như không hề thay đổi. Mặc kệ, Linh vẫn mong một ngày chủ nhật mới.

- Sao mắt cháu buồn thế? Mở cửa sổ to ra.

Bác bảo vệ già như đọc được nỗi buồn trong đôi mắt của Linh.

- Hôm nay trời nắng hay mưa, hở bác?

- Hôm nay trời đẹp đấy.

Lại cho đến một ngày.

Linh mở tung cửa sổ. Ban mai ủa vào nhà. Những tia nắng đầu tiên óng ánh rọi qua kẽ lá. Linh sững sờ bắt gặp một bông hồng đỏ còn ướt đầm sương đêm trên bậu cửa sổ. Linh áp bông hồng lên ngực, đưa lên mũi mơn man tận hưởng hương thơm dịu dàng và trinh bạch của tuyết hoa. Nắng mới vẫn nhảy nhót ngoài sân và trên cây lá, tiếng riu rít của lũ trẻ con ngang qua cửa sổ. Linh lật tờ lịch trên tường - Hôm nay là ngày chủ nhật.

Kỳ lạ thay, những bông hoa hồng bên cửa sổ tươi hết cả tuần, dần dần hoa chỉ khô đi chứ không héo. Linh lấy những sợi chỉ buộc lại và cẩn thận treo thứ tự lên đầu giường. Linh ước ao một ngày nào đó, chàng hoàng tử có vàng trán thông minh, mái tóc bồng bênh hiện ra. Đôi mắt cương nghị và giọng chàng ấm áp: "Công chúa Linh bé nhỏ xinh đẹp của anh. Anh sẽ đem em đến một miền cổ tích xa xôi... ở đấy chúng ta sẽ có những đứa con trai, con gái; những đứa con của chúng ta sẽ rất thông minh và xinh đẹp; chúng có trái tim của mẹ và khối óc của cha. Những đứa con của chúng ta, đứa làm ca sĩ, đứa là nhà văn và có đứa lên rừng trồng cây hái quả, có đứa xuống biển cấy lúa bắt tôm, cua, ngao, sò...".

Đặt bông hồng xuống gối trong đầu Linh lóe lên một ý tưởng mới mẻ... Linh đến ngồi trước giá vẽ. Bao điều bí ẩn giờ đang ở trước mắt Linh, không còn xa lạ đối với Linh nữa. Tình yêu ời tuyệt vời quá? Lừa dối. Linh sẽ đặt tên cho bức họa mới là Lừa dối.

Ngày tháng lại trôi trôi.

Linh vẫn đi ngủ muộn và dậy sớm hơn tất cả mọi người. Cho đến một buổi sáng chủ nhật, cô háo hức mở toang cánh cửa sổ. Bên ngoài gió rít ù ù và mưa rơi lả tả. Trên thành cửa sổ không có bông hồng đỏ nữa. Chả lẽ vì gió mưa? Chả lẽ... Bao nhiêu ước đoán, nghĩ suy. Đành phải chờ đến chủ nhật sau. Chủ nhật sau và chủ nhật sau nữa, chỉ có tiếng chim chảnh chọe cãi nhau, tiếng lá lao xao ngoài ô cửa, tiếng lọc xọc của xe đồ rác sớm..., không có bông hồng trên thành cửa sổ!

Cha Linh về. Ông báo tin mừng tác phẩm Lừa dối của Linh được giải thưởng của Triển lãm mỹ thuật trẻ toàn quốc. Cái tin ấy làm cho cô vừa vui vừa mừng. Cô nói với cha:

- Con sẽ ăn mừng và mời bác bảo vệ già cùng dự. Cha đồng ý không cha?

Cha Linh chột buồn. Ông lưỡng lự một lúc rồi mới nói:

- Bác bảo vệ già ốm nặng, mất ở bệnh viện một tháng rồi.

Bà giúp việc bảo:

- Tôi có thay ông đi viếng, nhưng quên không nói với cô.

Linh lặng người, có một cái gì đó cồn lên chẹn cứng trong ngực. Cô chợt nhớ ra gần một tháng nay không thấy bác bảo vệ già kéo lê sệt một bên chân giả nữa. Thay bác bây giờ là một chàng trai trẻ, anh ta cao gầy nhưng trông rắn rỏi. Anh bảo vệ mới vẫn đi đi lại lại khắp dãy nhà, trong sân, bên bờ hồ xây và đến trước ô cửa sổ nhà Linh, anh ta đi chậm hơn một chút rồi bao giờ cũng liếc mắt như kiếm tìm. Linh nhìn anh thấy vừa quen vừa lạ. Hình như Linh đã gặp anh ta ở đâu rồi thì phải? Bà giúp việc kể đám tang bác bảo vệ già đông lắm, có những người lính cụu cùng chiến trường năm xưa của bác cũng về đưa tiễn.

Linh vẫn tin rằng một ngày nào đó sáng ngủ dậy, mở cửa ra Linh sẽ thấy mái đầu tóc bạc của bác bảo vệ già lấp ló: "Mở cửa sổ to ra, cháu. Hôm nay trời đẹp đấy.". Linh vẫn chờ một ngày chủ nhật như thế.

Thanh Xuân Nam
Tháng 7 Năm 2002

Hết